

รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ
อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

วิชัย ภูสันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
พ.ศ.2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

**A MODEL OF SCHOOL-BASED MANAGEMENT FOR WAT NONGPHROMNOR
SCHOOL, KROKPHRA DISTRICT, THE OFFICE OF NAKHON SAWAN EDUCATIONAL
SERVICE AREA, ZONE 1**

Wichai Pusan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of

Education Program in Educational Administration

Nakhon Sawan Rajabhat University

2006

Copyrighted by Nakhon Sawan Rajabhat University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัด
หนองปรหม่นอ อำเภอกอพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครสวรรค์ เขต 1
ผู้วิจัย นายวิชัย ภูสันต์
สาขา การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2548

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบ

(ดร.สมภพ เจริญนท)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์บังอาจ บำรุงศรี)

.....กรรมการสอบ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง)

.....กรรมการสอบ

(ดร.จุฑาภรณ์ เจริญนท)

.....กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัส นวลนิ่ม)

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ดร.จุฑาภรณ์ เจริญนท)

.....กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัส นวลนิ่ม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม ศรีเดิมมา)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

วันที่ เดือน

พ.ศ.

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
ผู้วิจัย	นายวิชัย ภูสันต์
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ดร.จุฑาภรณ์ เจริญทนต์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำรัส นวลนัม
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาและสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

การดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนวัดเขาพังชัย อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีจำนวน 144 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 28 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ(%) ค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ช่วงที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม(FGD)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1.ปัญหาการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบริหารตนเอง และด้านการตอบสนองความต้องการของชุมชนมีปัญหาในระดับมาก
- 2.รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอกอกรพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีดังนี้

2.1 กำหนดประเด็นการบริหารการศึกษาตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 4 ด้าน โดยออกแบบสำรวจจัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหา

2.2 การเลือกประเด็นปัญหา เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การปรับปรุงและการดำรงรักษา

2.3 ปรับปรุงด้านการบริหารตนเอง ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการตอบสนองความต้องการของชุมชน

2.4 ดำรงรักษาด้านการกระจายอำนาจ

2.5 สังเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.6 ประเมินผลด้วยวิธีการปรับปรุงและรายงานผล

2.7 การรายงานผล โดยจัดทำเอกสารรายงาน

Abstract

Thesis Title	A Model of School-Based Management for Nongphromnor School, the Office of Nakhonsawan Educational Area Zone 1
Researcher	Wichai Pusan
Advisory Committee	Dr. Sompop Chermkhuntod, Asst. Prof. Preecha Sonthirak
Program	Educational Administration
Academic Year	2005

The purposes of the research were to study the problems of learning development for standard quality assurance of Wat Amphawan School, the Office of Chai Nat Educational Service Area and to build a model of learning development for standard quality assurance of Wat Amphawan School, the Office of Chai Nat Educational Service Area.

The process of the research was divided into 2 periods. The first period was to study the problems of learning development for standard quality assurance of Wat Amphawan School. The population were 28 people from the school committee, teachers, and the student assembly. The instruments used for the study were a 4-point rating scale questionnaire, with a reliability value of 0.76. The statistics used for processing data were percentage(%), mean (μ) and standard deviation (σ). The second period of the process was building a model of learning development for standard quality assurance of Wat Amphawan School by using Focus Group Discussion (FGD).

The findings of the research were as follows:

1. The problems of learning development for standard quality assurance of Wat Amphawan School, the Office of Chai Nat Educational Service Area in total were practiced at the low level ($\mu = 1.62$). And when considered in each side it was found that the problems about curriculum were at the highest level ($\mu = 1.85$). The next below were the problems about students ($\mu = 1.64$), and the problems about learning plans were the least ($\mu = 1.45$).

2. The model of school-based management administration at Wat Nongphromnor School, Krokphra District, the Office of Nakhon Sawan Educational Service Area, Zone 1 comprised 7 of the following steps:

2.1 Assigning the school-based management Administration items in four aspects of school-based management by designing the instruments to collect the data, analyze, and synthesize the problems.

2.2 Choosing the problem items to design the strategies to develop and maintain.

2.3 Maintaining the aspect of decentralization of the administration.

2.4 Improving and correcting: participation, administration and respond to motivation of community.

2.5 Synthesizing the model of school-based management administration

2.6 Evaluating by ways of making improvement and reports.

7. Reporting by making the report and making public relation with every organization concerned with the school.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.จุฑาภรณ์ เจริญนท ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส นวลนั่ม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์โดยมี ดร.ธานี เกสทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สนธิรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัช มีศรีสวัสดิ์ ดร.สมภพ เจริญนท อาจารย์บังอาจ บำรุงศรี ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนวัดหาดสูง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ โดยมีท่านรองเจนกิจ เฟ่งผล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ท่านละม่อม ชัยโย ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครสวรรค์ ท่านตรีพัฒน์ เงินบำรุง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ท่านไพศาล ยอดบ่อพลับ ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ท่านสรรเสริญ เนินพลับ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ท่านนิพนธ์ ชาติสุทธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนากลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 และท่านสุชิน พูลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาปูน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตลอดจนญาติพี่น้องและเพื่อนสนิทที่ร่วมงานทุกคนที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ มีความห่วงใยและเอื้ออาทรตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อและ คุณแม่ ที่ให้ชีวิต การศึกษา อบรมเลี้ยงดู ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน ส่งเสริมในทุกๆ ด้าน ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรม สั่งสอนให้ความรู้ และมีส่วนสนับสนุนทำให้เกิดแรงผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

วิชัย ภูสันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บริบทโรงเรียนวัดหนองพรมหน่อ.....	7
การบริหารการศึกษา.....	10
ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ.....	25
การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ 7 ประการของ Mckinsey.....	30
ทฤษฎีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	36
กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : F.G.D.).....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
งานวิจัยในประเทศ	46
งานวิจัยต่างประเทศ	52
กรอบความคิดในการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหม่น อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.....	75
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	93
รายการอ้างอิง.....	94
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนองปรหม่น อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.....	101
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม.....	106
ประวัติของผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงตัวอย่างความสัมพันธ์ของโครงสร้างพื้นฐาน 7-S กับคุณลักษณะ ความเป็นเลิศในเชิงบริหาร 8 ประการ.....	35
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	63
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	63
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพในการทำงาน.....	64
4.5 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหา การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	65
4.6 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหา การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ.....	66
4.7 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหา การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการมีส่วนร่วม.....	67
4.8 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหา การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง.....	68
4.9 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหา การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตอบสนองความต้องการ ของชุมชน.....	69
4.10 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อสร้างรูปแบบ.....	70
4.11 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อปัญหาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียน วัดหนองพรมหน่อ อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต1.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อปัญหาและเสนอแนะแนวทางการดำรงรักษา รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดหนอง พรมหน่อ อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.....	74

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	16
2.2 แสดงทฤษฎีระบบสังคม.....	18
2.3 แสดงตารางภาวะความเป็นผู้นำ.....	22
2.4 แสดงตารางการจัดการของ Blake และ Mouton.....	22
2.5 แสดงแบบจำลอง 7S ของแมคคินซี.....	32
2.6 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย.....	54
4.1 รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนวัดหนองปรหมน่อ อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1	75
4.2 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน วัดหนองปรหมน่อ อำเภอโกรกพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1	76
4.3 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียน วัดหนองปรหมน่อ ด้านการกระจายอำนาจ.....	77
4.4 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียน วัดหนองปรหมน่อ ด้านการมีส่วนร่วม.....	78
4.10 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียน วัดหนองปรหมน่อ ด้านการบริหารตนเอง.....	79
4.11 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียน วัดหนองปรหมน่อ ด้านการตอบสนองความต้องการของชุมชน.....	80